

MERHABA

Türkiye’de yine zorlu bir sınavdan geçtiğimiz günler yaşıyoruz. PKK ve Türk Silahlı Kuvvetleri arasında son haftalarda artan çatışmalar ve yapılan eylemlerle beraber pek çok insan yaşamını yitirdi. Yitip giden bu yaşamlardan bazıları ana akım medya organları tarafından manşetlerden, büyük puntolarla verilirken diğerleri makbul ölümler olarak kabul edilmeyerek derin bir sessizliğe gömülmeye devam ediyor. Çatışmalar süredursun, köşeyazılarında, televizyonların ana haber bültenlerinde ya da radyolarda savaş çığırkanları birbiri ardına açıklamalar yaparak daha büyük savaflara davetiye çıkarmakla meşguller.

Ekim 2009’da Kandil’den ve Habur’dan gelen, büyük bir coşku ve umutla karşılanan Barış Grubu üyelerinden 13’ü tutuklandı.¹ TMK mağduru yaklaşık dört bin çocuğun yetişkinlerle aynı koşullarda yargılanmasını engellemeye yönelik yasa tasarısı uzun bir tartışma sürecinin ardından nihayet Meclis’ten geçti. Ancak usul yönünden yapılan birkaç değişiklik haricinde yasa, “terör”le suçlanan çocukların yargılanma ve cezalandırılma koşullarına yönelik herhangi bir yenilik içermiyor.² TMK kapsamında çocukların tutuklanmasına ve uzun yıllar cezaya çarptırılmasına devam edileceği görülüyor. Ayrıca her ne kadar ana akım medyaya yeterince yansıtılmasa da devletin güvenlik güçlerinin özellikle Kürt çocuklara yönelik sert müdahaleden kaçınmadığı her geçen gün yaşanan yeni bir olayla bir kez daha yüzümüze çarpıyor.³ Geçtiğimiz dönemde yine TMK’ya referansla ifade özgürlüğü bağlamında da önemli kısıtlamalara tanık olduk. *Express* dergisi muhabiri İrfan Aktan ve yazı işleri müdürü Merve Erol’un “terör örgütü propagandası yapmak” suçundan hapis ve adli para cezalarına çarptırılmaları bu kısıtlamanın bir örneği.⁴ Son dönemde artan savaş koşullarıyla paralel olarak kadınlara yönelik şiddet haberleri de gündemimizden düşmüyor. Kadına yönelik şiddete karşı “Tecavüz Kültürünü Aşalım Kampanyası”nı başlatan Demokratik Özgür Kadın Hareketi’nin bir üyesi geçtiğimiz günlerde kimliği belirsiz kişilerce İstanbul’da kaçırılarak taciz ve tecavüz girişimine maruz kaldı. Kadınlara yönelik bu tarz bir saldırı ilk de değil üstelik. 90’lı yıllarda gözaltında uygulanan taciz ve tecavüz 2000’lerle beraber kimliği belirsiz kişilerce kaçırılma şeklinde bir nevi kayıtsız gözaltılar biçiminde uygulanmaya devam ediyor.⁵

Daha yakın zamanda İsrail devletinin, Gazze’ye giden insani yardım filosuna saldırısı üzerine Başbakan Recep Tayyip Erdoğan “bu saldırı bir devlet terörüdür” diyerek “insanlık dışı devlet terörü karşısında sessiz ve tepkisiz kalmayacağı” mesajını vermişti.⁶ Türkiye ve İsrail arasındaki kriz sürerken Savunma Bakanı Vecdi Gönül bir açıklama yaparak İsrail’den alınan insansız hava uçaklarının teslimatında bir sorun yaşanmayacağını garantisini veriyordu.⁷

Yine aynı İsrail devletinden alınan savaş silahlarıyla TSK'nın hem sınırlar dahilinde hem de sınır ötesinde açtığı ateşler ve bombalama hız kesmeden devam ediyor.

Şemdinli'de çıkan çatışmada yaşamlarını yitiren askerlerin Van'daki cenaze töreninde yaptığı konuşmada Erdoğan, “kendi kanlarında boğulacaklardır”⁸ diyerek “açılım”ın geldiği son nokta olan askeri çözümü, yani çözümsüzlüğü ve şiddeti tekrarladı. Söylem düzeyinde açılımdan vazgeçilmediği ısrarla belirtilse de Kürt halkının somut talepleri, temel hak ve özgürlükleri görmezden gelinerek açılım yapılamayacağı artık fazlasıyla aşikâr. Uluslararası arenada oynanan sahte kahramanlık oyunlarıyla Ortadoğu'da barışı tesis etme rolüne soyunan bir devletin kendi topraklarında yaşayan halkların acılarına bu kadar kayıtsız kalması ve acının öznelerini yok sayarak çözümsüzlükte ısrar etmesi, onun ikiyüzlü politikasını gözler önüne seriyor.

Yükselen çatışma gündemiyle birlikte kamuoyunda bir süredir rafa kalkan bir başka tartışma da anayasa değişikliği. AKP hükümetinin bir demokratik açılma hamlesi olarak gündeme getirdiği anayasa değişikliğinin temelleri, aslında 2007'ye kadar uzanıyor. 2007 yılında yapılan genel seçimlerden sonra anayasada değişiklik yapma fikri hükümet tarafından ortaya atılmış, hatta AKP'nin görevlendirdiği bir grup akademisyen örnek bir taslak hazırlamıştı. Geniş kesimlerin görüşüne açılan bu taslak sivil alanda başlattığı tartışma süreciyle önemli bir başlangıç olarak görülmüştü. Ancak daha sonra yaşanan gelişmelerle tıkanan ve katılımcı bir şekilde örülemeyen bu süreç, anayasa değişikliğinin de bir süreliğine rafa kalkmasına neden olmuştu. Şu an geldiğimiz noktada ise hazırlanan yeni anayasanın sembolik bir biçimde 12 Eylül darbesinin 20. yılında refenduma sunulması gündemde. Ancak ne yazık ki hâlâ anayasa üzerine geniş katılımlı ve nitelikli tartışmalar başlatılmış değil.

Pek çok kesim 12 Eylül darbesinin ürünü olan yasağcı anayasanın değişmesi gerektiğinde hemfikirken bu değişikliğin nasıl yapılacağı ve somut düzlemde neleri içermesi gerektiği konusunda farklı görüşler mevcut. *Feminist Yaklaşımlar* içinde yürüttüğümüz tartışmalardan yola çıkarak Esra Aşan'ın kaleme aldığı “Anayasa Değişiklikleri Türkiye'nin İhtiyaçlarını Karşılıyor mu?” isimli yazı anayasa tartışmalarında 2007'den itibaren yaşanan süreci değerlendirirken anayasa değişiklik paketinde yer alan bazı somut örnekler üzerinden, yapılması planlanan değişikliği ve bu değişikliğin olası sonuçlarını yorumluyor. Aynı zamanda AKP'nin anayasa değiştirme yöntemini de tartışan yazı, bu süreçte yasağcı ve baskıcı olmayan bir sivil anayasaya ihtiyaç duyan toplumsal muhalefet ve demokrasi odaklarının üzerine düşen role de vurgu yapıyor. Bu sayıda yer alan bir diğer yazı LGBTT haklarının anayasada nasıl var olacağı ve bu hakların özneleri olan LGBTT bireylerin anayasa değişiklik paketini nasıl tartıştığı üzerine. Yasemin Öz'ün “Ayrımcılık ve Eşitsizliğin Kanıtı:

Anayasa Taslağı” başlıklı yazısı LGBTT bireylerin anayasal haklar üzerine yürüttüğü çalışmaları, talepleri ve eylemlilikleri ele alıyor. Ayşen Candaş ile yapılan “Anayasa Yapım Süreçleri Üzerine” başlıklı söyleşide farklı ülkelerden örneklerle anayasa yapım süreçleri tartışmaya açılırken içinden geçtiğimiz sürecin eksikleri ve olası alternatifleri masaya yatırılıyor. Hülya Gülbahar ile yapılan “Anayasa Tartışmaları Üzerine” başlıklı söyleşide ise bir yandan söz konusu süreç başka ülkelerde yaşanan süreçlerle karşılaştırmalı olarak ele alınıyor, diğer yandan da özellikle kadınların hayatlarını etkileyecek yasa değişiklikleri ve bu değişikliklerin olası uygulamaları değerlendiriliyor.

Dergide yer alan bir başka yazı ise Joan Scott’un “Bilgi, İktidar ve Akademik Özgürlük” başlıklı makalesi. ABD özelinde bir tartışmayı dergimize taşıyan Scott, üniversitelerin ticarileşmesiyle birlikte ortaya çıkacak (yeni) iktidar ilişkilerini ve bilginin üretiminde karşılaşılan ve karşılaşılabilecek olan sorunları değerlendiriyor. Ticarileşmeyle birlikte darbe alması muhtemel olan akademik özgürlüğe ve bu süreçte muhalif aydınlar düşen role vurgu yapan makale, bir anlamda Türkiye bağlamıyla da örtüşüyor. Türkiye’de de AKP hükümetiyle birlikte ülke çapında ivme kazanan neoliberal politikalar özellikle sağlık ve eğitim gibi kurumları hedef alıyor. Uzun süredir tartışılan, üniversitelerin özelleştirilmesi, vakıf üniversitesi statüsünden çıkarılarak kâr amacı güden özel kurumlara dönüştürülmesi fikri şu anda gündemimizi yakan birincil bir sorun olmasa da kısa zaman içinde üzerine epeyce konuşulacak gibi görünüyor. Yine yakın zamanda Yükseköğretim Kurumu’nun “Bölücü Faaliyetlere Yönelik Eylem Planı” adı altında üniversitelerden düzenli raporlar isteyerek akademik üretim ve özgürlüğü teftiş altına alma girişimiyle karşılaştık.⁹ Farklı metotlarla üniversitelerin susturulmaya çalışılıyor olması alışık olduğumuz bir tabloyken, Scott’un makalesi tam da bu noktada akademik sorumluluğa dair bize yeni kapılar açıyor.

Bu sayısızımızda son olarak Ruken Alp’in “evimin kadınları” adlı şiirine yer veriyoruz.

¹ Ramazan Yavuz, Cem Emir, Bayram Bulut. “Kandilden Gelenlere Tutuklama” (17.06.2010) 23.06.2010. www.radikal.com.

² Yonca Cingöz. “TMK Tasarısı Terörle Suçlanan Çocukları Kurtarmıyor” 24.06.2010. www.bianet.org.

³ “Polis, ‘Baksana’ Dedi, Gözümü Kör Etti”. (23.06.2010) 24.06.2010. www.gunlukgazetesi.net.

⁴ “Gazeteci İrfan Aktan’a 1 Yıl 3 Ay Hapis”. (05.06.2010) 24.06.2010. www.ntvmsnbc.com.

⁵ “Cinsel Şiddet Mağduru Kadınların Çoğu Kürt”. (21.06.2010) 24.06.2010. www.bianet.org.

⁶ “Başbakan Erdoğan: Bu Saldırı Devlet Terörüdür”. (31.05.2010) 24.06.2010. www.hurriyet.com.

⁷ “Heron’larda Sıkıntı Olmaz”. 24.06.2010. www.aa.com.tr.

⁸ “Bazı ülkeler teröre karşı gerekli desteği vermediler” 24.06.2010. www.basbakanlik.gov.tr.

⁹ “Bu da YÖK’ün Eylem Planı”. (24.04.2010) 23.06.2010. www.birgun.net.